

**Анотація на вибіркoву дисципліну
Регулювання сімейних відносин»**

Галузь знань: 23 Соціальна робота

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Кількість кредитів 4

Рік підготовки: 4

Компонент освітньої програми: вибіркoвий

Мова викладання: українська

Викладач: канд.пед.наук, доц. Козубовський Ростислав Володимирович

Контактна інформація: rostyslav.kozubovskyi@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу

Соціальна робота з сім'єю спирається на її дослідження як малої соціальної групи. На макрорівні при розгляді сім'ї як соціального інституту вивчаються: суспільна свідомість у сфері шлюбно-сімейних стосунків, узагальнені характеристики сімейної поведінки окремих груп населення за різноманітних економічних та культурних умов, вплив суспільних потреб на характер відносин та спосіб життя сім'ї, причини та наслідки недостатньо високої ефективності функціонування інституту сім'ї за тих чи інших умов; соціальний механізм зміни сімейних норм і цінностей; ефективність реалізації інститутом сім'ї своїх основних функцій у різних політичних, соціально-економічних і культурних умовах; співвідношення зразкових сімейних норм і цінностей та реальної поведінки сім'ї і т. д.

Мета викладення даної дисципліни - вивчення нормативно-правової бази соціальної роботи, яка визначає соціально-правовий статус сім'ї та її членів

У процесі викладання курсу передбачається розв'язати такі **завдання**:

1. Проаналізувати стан вітчизняного та зарубіжного законодавства в сфері сімейних відносин.

2. Ознайомити з міжнародними нормативно-правовими актами, законами, підзаконними актами України, які відносяться до різних галузей права і можуть бути застосовані соціальним працівником у межах його компетенції в регулюванні сімейних відносин.

3. Визначити категорії громадян на яких розповсюджується сімейне законодавство та надається соціальна допомога.

4. Надати уявлення про правові норми, що регламентують різні аспекти життєдіяльності сім'ї.

5. Роз'яснити функції соціальних установ, що спрямовані на соціальний захист та реабілітацію членів сім'ї, які потребують соціальної допомоги.

6. Сформувати навички застосування нормативно-правових актів при вирішенні професійних завдань.

Після вивчення курсу студенти повинні **знати**:

- основні нормативно-правові акти, що встановлюють правовий статус соціально вразливих членів сім'ї;

- порядок призначення і виплати матеріальної допомоги членам сім'ї;

- перелік основних документів, необхідних для оформлення пенсії, усиновлення дитини, отримання статусу безробітного, отримання допомоги для малозабезпеченої сім'ї, допомоги по вагітності та пологах, тощо;

- перелік та правовий статус установ, що спрямовані на соціальний захист та реабілітацію бездомних громадян, осіб, звільнених з місць позбавлення волі, інвалідів, осіб, над якими було вчинено насильство в сім'ї, громадян похилого віку, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Основні завдання соціальних установ та умови зарахування до них. Після вивчення курсу студенти повинні вміти:

- вільно орієнтуватись в чинній нормативно-правовій базі соціальної роботи та знаходити в ній необхідну інформацію;

- використовувати отримані правові знання у своїй професійній діяльності;

- визначати правовий статус особи, яка звернулася за допомогою;

- кваліфіковано надавати інформацію про існуючі установи соціального захисту та необхідні для зарахування документи.

- самостійно систематизувати і поповнювати свої знання в правовій сфері соціальної роботи.

Тема 1. Загальні принципи регулювання сімейних відносин.

Тема 2 Сім'я як об'єкт соціальної роботи

Тема 3 Дослідження соціального становища сім'ї

Тема 4 Заклади і установи, які уповноважені проводити соціальну роботу з сім'єю

Тема 5 Форми і методи соціальної роботи, соціальні технології, технології соціальної роботи з сім'єю

Тема 6 Соціальна робота з молоддю сім'єю

Тема 7 Напрями соціальної роботи щодо сімейного насильства

Тема 8 Соціальна робота з прийомною сім'єю

Рекомендована література

Основна література

1. Соціальна робота: технологічний аспект: Навч. посіб. / За ред. А.Й. Папської. — К.: Центр навч. літ., 2004. — С. 92— 171.
2. Тюття Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота (теорія і практика): Навч. посіб. — К.: ВМУРОЛ "Україна", 2004. — С. 290— 313.

Додаткова література

1. Приймна сім'я: оцінка ефективності опіки (методичні рекомендації для соціальних працівників) / Кер. авт. кол. О.О Яременко — К.: Укр. ін-т соц. доел., 2000. — 78 с.
2. Про становище сімей в Україні: Держ. доп. за підсумками 2000 р. — 191 с.
3. Соціальне становлення дитини у прийомній сім'ї: соціальний супровід: Навч.-метод, посіб. — К.: Укр. ін-т соц. дослідж., 2000. — 127 с.
4. Формування навичок усвідомленого батьківства та ранній розвиток дитини: Метод, рекомендації для тренера / За заг. ред. Г.М. Лактіонової. — К.: Наук. світ. — 2002. — 51с.

5. Конституція України від 28.06.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
6. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103.
7. Конвенція ООН про права дитини від 20.11.1989 року (дата набуття чинності для України – 27.09.1991 року).
8. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 року (дата набуття чинності для України – 23.03.1976 року) // Вісник Конституційного Суду України. – 2007. – № 11.
9. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
11. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-42. – Ст. 492.
12. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 39.
13. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
14. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 10. – Ст. 70.
15. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11.12.2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 15. – Ст. 232.
16. Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей: Закон України від 02.06.2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № – Ст. 354.
17. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31. – Ст. 268.
18. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 07.2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 38. – Ст. 509.
19. Про затвердження Переліку видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.02.1993 року // Право України. – 1994. – № 7-8.
20. Про затвердження Правил опіки та піклування: Наказ Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Міністерства освіти України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства праці та соціальної політики України від 26.05.1999 року № 34/166/131/88 // Офіційний Вісник України. – 1999. – № 26.
21. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року // Офіційний Вісник України. – – №18. – Ст. 926.

22. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 року // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 18. – Ст. 925.
23. Про затвердження Порядку стягнення аліментів на дитину (дітей) у разі виїзду одного з батьків для постійного проживання в іноземній державі, з якою не укладено договір про подання правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 року // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 34
24. Про затвердження Порядку здійснення добровільного медичного обстеження наречених: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 року // Офіційний Вісник України. – 2002. – № 47. – Ст. 2128.
25. Про затвердження Порядку розгляду заяв про зміну імені (прізвища, власне імені, по батькові) фізичної особи: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.07.2007 року // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 52. – Ст. 2115.
26. Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру актів цивільного стану громадян: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2007 року // Офіційний Вісник України. – 2007. – № 65. – Ст. 2516.
27. Про затвердження Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 року // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 76. – Ст. 2561.
28. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 року // Офіційний Вісник України. – 2008. – № 79. – Ст. 2660
29. Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції України від 18.10.2000 року // Офіційний Вісник України. – 2010. – № 101. – Ст. 3649.
30. Про затвердження Правил внесення змін до актових записів цивільного стану, їх поновлення та анулювання: Наказ Міністерства юстиції України від 12.01.2011 року № 96/5 // Офіційний Вісник України. 2011. № 4. Ст. 238.
31. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 26.02.2012 року № 20/5 //
32. Про затвердження Порядку підтвердження факту народження дитини поза закладом охорони здоров'я : постанова Кабінету Міністрів України від 09.01.2013 року № 9 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 3.
33. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 року // Офіційний вісник України. – 2013. – № 82.
34. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15.05.2006 року «Про застосування судами окремих норм Сімейного кодексу України при розгляді справ щодо батьківства, материнства та стягнення аліментів» // Вісник Верховного Суду України. – 2006. – № 7.
35. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30.03.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про

- усиновлення і про позбавлення та поновлення батьківських прав» // Вісник Верховного Суду України. – 2007. – № 5.
36. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 21.12.2007 року «Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя»// Вісник Верховного Суду України. – 2008. – №1.
37. Антошкіна В. К. Договірне регулювання відносин подружжя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / В. К. Антошкіна. – К., 2006.
38. Ариванюк Т. О. Правове регулювання відносин власності між подружжям : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право»/ Т. О. Ариванюк. – К., 2002.
39. Бикова О. Ю. Укладення та розірвання шлюбу за законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. Ю. Бикова. – К., 2005.
40. Венедіктова І.В. Захист охоронюваних законом інтересів у цивільному праві: монографія / І.В. Венедіктова. – К., 2014. – 288 с.
41. Верес І. Я. Проблеми правового регулювання сурогатного материнства// Адвокат. – 2013. – 3(150). – 48 с. – С. 27-31.
42. Дякович М.М. Охорона і захист сімейних прав та інтересів нотаріусом : монографія / М.М. Дякович. – К., 2014. – 520 с.
43. Зілковська Л. М. Правове регулювання усиновлення в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право» / Л. М. Зілковська. – Київ, 2002.
44. Карпенко О. І. Правові засади утримання та виховання дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування: автореф. дисер. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук.- Харків, 2002. – 20 с.
45. Коренга Ю. В. Договір сурогатного материнства в сімейному праві України: монографія/ Ю. В. Коренга.- Луцьк, 2015.- 187 с.
46. Красицька Л.В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей: монографія / Л.В. Красицька. – К.: Видавництво Ліра-К, 2014. – 628 с.
47. Левківський Б. К. Особисті немайнові права та обов'язки членів сім'ї : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Б.К. Левківський. – Київ, 2004. – 20 с.
48. Лепех С. М. Договір патронату за Сімейним кодексом України 2002 року / С. М. Лепех // Нотар. – 2005. – № 3-4.
49. Лепех С. М. Прийомна сім'я як форма влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування / С. М. Лепех // Вісник Львівського національного університету. – 2005. – № 41.

50. Лепех С. М. Проблеми правового регулювання відносин конкубінату за Сімейним кодексом України 2002 року/ С. М. Лепех // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – Львів: ЛьВДУВС, 2010. – Вип. 3. – С. 147-153.
51. Логвінова М. В. Цивільна та сімейно-правова відповідальність батьків (осіб, які їх замінюють) за правопорушення, вчинені неповнолітніми : монографія / М.В. Логвінова. – Івано-Франківськ , 2009. – 206 с.
52. Логвінова М. Усиновлення (удочеріння): національно та міжнародно-правові аспекти / М. Логвінова. – Івано-Франківськ, 2000.
53. Майданик Р. А. Договори про утримання подружжя та дітей / Р. А. Майданик // Аномалії в цивільному праві України: навч.-практ. посіб. / відп. ред. Р. А. Майданик. – К.: Юстініан, 2007. – 912 с.
54. Майданик Р. А. Репродуктивні права: сурогатне материнство: навчально-практичний посібник. – К. – 2013. – 47 с.
55. Мироненко В.П. Відповідальність батьків за неналежне виховання дітей за сімейним та цивільним законодавством України: дис. канд. юрид. наук : 12.00.03 / В.П. Мироненко. – Київ, 2004. – С. 104-105.
56. Москалюк В. Ю. Дитячий будинок сімейного типу як форма улаштування дітей, позбавлених батьківського піклування (цивільно-правовий аспект): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес ; сімейне право ; міжнародне приватне право» / В.Ю. Москалюк. – Харків, 2003.
57. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України / за ред. Ю. С. Червоного. – К. : Істина, 2003. – 464 с.
58. Ольховик Л. А. Особисті немайнові права дитини за цивільним законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Л. А. Ольховик. – Харків, 2006. – 22 с.
59. Ромовська З. В. Сімейний кодекс України : Науково-практичний коментар. 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Правова єдність, 2009. – 432 с.
60. Ромовська З. В. Українське сімейне право : підручник / З. В. Ромовська. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с.
61. Савченко Л. А. Особисті права та обов'язки батьків і дітей за сімейним законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / Л. А. Савченко. – Київ, 1997. – 25 с.
62. Сімейне право України : підручник / [Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.] ; за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. – [2-е вид., перероб. і допов.] – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 288 с.
63. Сімейний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. С. Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С. Я. : КНТ, 2008. – 1248 с.
64. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : [монографія] / відп. ред. Я. М. Шевченко / Р. О. Стефанчук. – К. : КНТ, 2008. – 626 с.

65. Супрун Т. С. Докази та доказування в справах про встановлення та оспорювання батьківства(материнства): автореф. дис. здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук.- Харків, 2017 – 18 с.
66. Чорна Ж .Л. Цивільно-правовий захист майнових прав та інтересів малолітніх та неповнолітніх осіб: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». – Львів, 2005. – 17с.
67. Чурпіта Г.В. Захист сімейних прав та інтересів у порядку непозовного цивільного судочинства: монографія. – К., 2016. – 434 .

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України – www.rada.gov.ua
2. Єдиний державний реєстр судових рішень України – www.reyestr.court.gov.ua